

עמ"ת 49161/01/17 - הייתאם מנאן חאג' יחיא נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ת 49161-01-17 מנאן חאג' יחיא נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 534088/2016

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עורר	הייתאם מנאן חאג' יחיא
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט השלום לתעבורה בפתח-תקווה (כב' השו' ט' אוסטפלד) מיום 12.1.17 במ"ת 7393-12-16, בגדרה נקבע כי חלף הוראה על השמת העורר בתנאי מעצר בית, ניתן להשיג את מטרות המעצר בעניינו, באמצעות הפקדה כספית, ערבות עצמית וערבות צד ג' וכן פסילת רישיון נהיגתו והפקדתו עד לתום ההליכים בעניינו.

רקע

1. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של נהיגה בפסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**") ונהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.
2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 2.12.14, נפסל רישיון הנהיגה של העורר בנוכחותו, לתקופה בת 6 חודשים וזאת על פי החלטת בית המשפט לתעבורה בתיק מס' 7613-11-13. העורר לא הפקיד את רישיון נהיגתו במזכירות בית המשפט.
- בנוסף, ביום 5.12.16, נפסל העורר מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה בת 30 ימים, על ידי רפ"ק גיא לוי, במסגרת תיק משטרה מס' 11210239908 וזאת בהעדר העורר, למרות שזומן לשימוע כדין.
- בתאריך 10.12.16 בשעה 00:30 או בסמוך לכך, נהג העורר ברכב פרטי מסוג מרצדס, מ.ר. 5729637, בכביש מס' 444, מכיוון דרום לצפון, בסמוך ליישוב אייל.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה כנגד העורר בקשה להורות על מעצרו בתנאי מעצר בית מלא, בתוספת ערבויות והפקדות כספיות וזאת עד לתום ההליכים כנגדו.

4. בדיון שהתקיים לפני בית המשפט קמא ביום 15.12.16, הסכימה המשיבה למחוק מכתב אישום את העובדה כי רישיון העורר נפסל בנוכחותו על ידי בית המשפט. כך, למעשה, נותר כנגד העורר כתב אישום מתוקן הכולל אישום אחד של נהיגה בזמן פסילה, בניגוד להחלטת קצין המשטרה מיום 5.12.16.

5. בית המשפט קמא התרשם מאישור נטילת רישיון הנהיגה של העורר וזימונו לשימוע לפני קצין משטרה (להלן: "האישור"). צוין כי באישור זה, הובהר באופן מפורש כי על העורר להתייצב ביחידת התנועה לשם החלטה בדבר פסילת רישיון נהיגתו. עוד צוין, כי במידה ולא יתייצב העורר ביחידת התנועה, הוא מוותר על זכותו להעלות טיעונו לפני הקצין הפוסל ופסילת הרישיון, ככל שתבצע, תחול בתאריך הנקוב אף ללא נוכחותו. בית המשפט קמא הוסיף וציין, כי האישור נחתם בחתימת ידו של העורר ואף בדיון שהתקיים לפניו, הודה העורר כי קיבל לידי את האישור. לאורם של נתונים אלו, קבע בית המשפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה כנגד העורר.

אשר לעילת המעצר, הוטעם על ידי בית המשפט קמא כי העורר מחזיק ברישיון נהיגה משנת 1996 ולחובתו עבר תעבורתי מכביד, הכולל 50 הרשעות שביניהן עבירה של נהיגה תחת השפעת סמים או אלכוהול, אי ציות לתמרורים, מהירות, נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, גרימת תאונת דרכים עקב נהיגה בחוסר זהירות ואי שמירת מרחק. מכל אלו, התרשם בית המשפט קמא כי נשקפת מהעורר מסוכנות המקימה עילת מעצר כנגדו. לצד זאת, בית המשפט קמא סבר כי ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר בתנאים שנקבעו על ידי קצין המשטרה, בדמות הפקדת סכום של 500 ₪, ערבות עצמית וערבות צד ג', בתוספת לפסילת רישיון נהיגתו עד לתום ההליכים כנגדו.

בית המשפט קמא הוסיף והבהיר, כי המשיבה אכן לא ביקשה את פסילת רישיון הנהיגה של העורר, כי אם את השמתו בתנאי מעצר בית מלא, אך מצא כי ניתן להשיג את מטרות המעצר באמצעים שפגיעתם בחירות העורר פחותה, הם התנאים הנזכרים לעיל.

תמצית טענות הצדדים

6. העורר טוען כי יש להתערב בהחלטת בית המשפט קמא. לשיטתו, בהינתן שהמשיבה לא עתרה לפסילת רישיון הנהיגה של העורר עד לתום ההליכים כנגדו, לא היה מקום למתן הוראה שכזו. העורר סבור כי המשיבה ממילא לא הייתה רשאית להגיש בקשה למעצר העורר מכוח הוראת סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים"), שכן העורר לא נעצר על ידי המשטרה ומעצרו לא התבקש מלכתחילה. העורר סבור כי ככל שהמשיבה לא עתרה למעצרו, עמדה לפניו אופציה אחת בלבד והיא לעתור להטלת ערבויות אשר יבטיחו את המשך התייצבותו להמשך משפטו. העורר הוסיף וטען, כי במקרה הנדון, אין מסגרת נורמטיבית המאפשרת למשיבה להגיש בקשה לפסילה עד לתום ההליכים, שכן בהינתן שהוגש כתב אישום כנגדו, לא ניתן לעשות שימוש בהוראת סעיף 46 לפקודת התעבורה. כמו כן, בהינתן שלא הוטלה פסילה מנהלית בתיק זה, לא ניתן לעשות שימוש גם בהוראת סעיף 47(ט) לפקודת התעבורה.

העורר הוסיף כי נסיבות העבירה המיוחסת לו, בכך שנהג חרף פסילת רישיונו על ידי קצין משטרה, בהיעדרו, מקימות אך חזקה הניתנת לסתירה בדבר היסוד הנפשי שלו כמי שידע על היותו פסול נהיגה. העורר סבור כי יסוד נפשי זה, המתבסס על חזקה כאמור, נמצא ברף נמוך מאשר היסוד הנפשי המתבסס על ידיעה פוזיטיבית ומשכך, לא ניתן ללמוד מנסיבות המקרה על מסוכנות הנשקפת ממנו, ככזו שמצדיקה את פסילת רישיונו עד לתום ההליכים בעניינו.

7. המשיבה, מנגד, טוענת כי אין להתערב בהחלטת בית המשפט קמא. המשיבה הדגישה כי תיקון כתב האישום אינו גורע מחומרת העובדה הנטענת, לפיה העורר נהג ברכב בהיותו בפסילה. המשיבה סבורה כי העובדה שלא התבקשה פסילת רישונו של העורר עד לתום ההליכים כנגדו, מבוססת על אופי הבקשה להשמתו במעצר בית מלא כך שממילא ייאסר עליו לנהוג וכן על כך שבמועד הכנת הבקשה, העורר היה תחת פסילת רישונו למשך 6 חודשים, כנוסח כתב האישום המקורי. המשיבה מטעימה כי בית המשפט קמא החליט שניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר על ידי שחרורו בתנאים, הכוללים, בין היתר, את פסילת רישונו. המשיבה הוסיפה וטענה, כי העורר אינו מכחיש שקיבל את האישור לידי, כאשר מצוין בו במפורש שאם לא יתייצב לפני קצין המשטרה, יפסל רישונו החל מהתאריך הנקוב. כן הדגישה המשיבה את מסוכנותו של העורר, הנלמדת מעברו התעבורתי המכביד.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בערר, בהחלטת בית המשפט קמא ובטענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את הערר. לצד זאת, הגעתי לכלל מסקנה כי חלף פסילת רישונו הנהיגה של העורר עד לתום ההליכים בעניינו, יש לקצוב את משך תקופת הפסילה ל-6 חודשים בלבד. זאת, החל ממועד פסילתו בידי קצין המשטרה.
9. שוכנעתי כי החלטת בית המשפט קמא בדבר פסילת רישונו העורר, ניתנה במסגרת קביעת תנאי שחרורו, להבדיל מהחלטה על פסילת רישונו במסגרת בקשה לפי פקודת התעבורה. על כך נקבע, כי:

"כזכור, שתי הערכאות הקודמות קבעו כי ההחלטה על פסילת הרישון ניתנה במסגרת תנאי שחרור לחלופת מעצר ולא במסגרת בקשה לפי סעיף 46 לפקודת התעבורה. כבר נקבע בפסיקת בית משפט זה כי כאשר מדובר בפסילת הרישון המבוצעת כחלק מתנאי שחרור לחלופת מעצר, הרי שזו נעשית מכוח סמכותו של בית המשפט לקבוע תנאי שחרור לפי סעיף 48 לחוק המעצרים, ומגבלות הזמן הקבועות בסעיף 50(ב) לפקודת התעבורה אינן חלות עליה (ראו למשל: בש"פ חיים נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (4.7.2014); בש"פ 2172/12 הוואש נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2012)..." (ר' בש"פ 8374/15 סטאי נ' מדינת ישראל (8.12.15)).

לפיכך, אני דוחה את טענת העורר, לפיה לא ניתן להורות על פסילת רישונו מהטעם שלא הוגשה בקשה לפסילתו כמחויב על פי פקודת התעבורה.

10. אין בידי לקבל את טענת העורר, לפיה המשיבה לא הייתה רשאית להגיש בקשה למעצר עד לתום ההליכים, מהטעם שהעורר לא היה עצור במועד הגשתה. בהינתן שהוגש כתב אישום כנגד העורר, רשאית המשיבה לפנות לבית המשפט בבקשה למעצרו עד לתום ההליכים בעניינו, אף מבלי שהעורר היה עצור עובר לכך. זאת, מכוח הוראת סעיף 21 (א) לחוק המעצרים, המורה כי:

"הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, ובכלל זה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, אם נתקיים

אחד מאלה..."

העובדה כי העורר לא היה עצור עובר להגשת הבקשה בעניינו, עשויה להעמיד את המשיבה לפני נטל הוכחה בלתי מבוטל, בדומה להשבה למעצר של מי ששוחרר ממנו. על כך נקבע, כי:

"הלכה מושרשת היא, כי לא בנקל יורה בית המשפט להחזיר לבית המעצר את מי שכבר שוחרר ממנו; וכאשר בית המשפט מתבקש להורות על מעצרו מחדש.. עליו לתת משקל רב לעובדה כי המדובר במי שכבר שוחרר... ככלל, מי ששוחרר ממעצר יוחזר אליו רק אם הפר את תנאי השחרור, או אם נתחדשו נסיבות המחייבות את החזרתו למעצר; וחריגה מכלל זה עשויה להיות מוצדקת רק במקרים חריגים ועל יסוד נימוקים כבדי משקל" (ר' בש"פ 222/98 מדינת ישראל נ' צוברי (1.2.98); בש"פ 8015/09 קוניוף נ' מדינת ישראל (20.10.09)).

אף שהשתת תנאים מגבילים שונה היא, כמובן, ממעצר, בשני המקרים מדובר בהטלת מגבלות על חירותו של נאשם, שחזקת החפות עומדת לו (ר' בש"פ 6100/13 פלוני נ' מדינת ישראל (17.11.13)).

11. בהתאמת הדברים למקרה הנדון, אין המדובר בהשבת העורר לתנאי מעצר בהיותו משוחרר. החלטת בית המשפט קמא, בגדרה הוטלו על העורר ערבויות כספיות ופסילת רישיון, ממשיכה, למעשה, את התנאים שהושתו עליו בהחלטת קצין המשטרה ומדובר בהארכת התנאים המגבילים הקיימים, במסגרת סמכותו של בית המשפט קמא להורות על תנאי שחרור, שכן אין מחלוקת אודות קיומה של עילת מעצר בעניינו. בנסיבות אלו, אינני סבור שהיה על המשיבה להצביע על שינוי נסיבות, או על נימוקים חריגים וכבדי משקל, בדומה לבקשת מעצר המוגשת לאחר שחרורו של נאשם.

12. אשר לטענות העורר בדבר היסוד הנפשי הנלווה לעבירה המיוחסת לו. אין בידי לקבל טענות אלו, בשלב דיוני זה. כידוע, בשלב מקדמי זה, אין בית המשפט נדרש לטענות הגנה ובהינתן שהעורר לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה בעניינו, המקום לדון בסיווגו של היסוד הנפשי, הוא במסגרת פרשת ההגנה שבהליך העיקרי (ר' בש"פ 8450/02 זינגר נ' מדינת ישראל (10.10.02)).

13. למעלה מכך, התרשמתי כי לא הונח לפניי כל טעם של ממש, שיש בו כדי לסטות ממסקנת בית המשפט קמא, לפיה, העורר חתם על האישור ובו צוין במפורש כי עליו להתייצב לפני קצין המשטרה, שאם לא כן, פסילת הרישיון עלולה לחול "בתאריך הנקוב". בנוסף לכך, עברו התעבורתי המכביד של העורר, המלמד, לכאורה, על מסוכנות ועל אי ציות חוזר ונשנה לחוקי התעבורה, בצירוף אי התייצבותו של העורר לפני קצין המשטרה, בודעו כי רישיונו עלול להיפסל, מובילים למסקנה כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט קמא.

14. לצד זאת, סבורני כי האיזון הראוי בין אינטרס השמירה על שלום הציבור לבין זכותו של העורר, מצדיק את תחימת תקופת הפסילה. בהתחשב במכלול נסיבות המקרה ובמועדי הדיון שנקבעו בתיק העיקרי, אני מורה, אפוא, על תחימת תקופת הפסילה למשך חצי שנה בלבד, תוך שמירת זכויות הצדדים לעתור לבית המשפט בבקשות לעיון חוזר, ככל שתידרשנה.

בכפוף לכך, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח שבט תשע"ז, 14 פברואר 2017, במעמד הצדדים.

ארז יקואל, שופט